

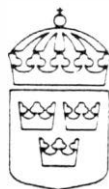
Motion till riksdagen

1989/90:Sk113

av Olof Johansson m.fl.(c)

med anledning av prop. 1989/90:111

Reformerad mervärdeskatt m.m.

Mot.
1989/90
Sk113

Sammanfattning

I motionen understryks att en skatteomläggning, som medför stora inkomst-sänkningar för höginkomsttagare, inte får ske på ett sådant sätt att de indirekta skatterna höjs i en sådan omfattning att enskilda med normala inkomster inte förmår bära dessa kostnadshöjningar. I ett sådant läge kommer kraven på bidrag att öka kraftigt. Det konstateras i motionen att en kraftigt ökad indirekt beskattning leder till ökad "rundgång" och ökat inflationstryck, vilket långsiktigt kommer att urholka skattereformen. Enligt centerpartiets mening måste därför finansieringen av skatteomläggningen få en mer fördelningspolitiskt acceptabel profil. Den indirekta beskattningen av nödvändig konsumtion som mat och boende måste sänkas med ca 10 miljarder i förhållande till regeringens och folkpartiets förslag.

I motionen föreslås mot denna bakgrund:

- att möjligheten till differentierad mervärdeskatt bibehålls
- att samtliga produkter och tjänster med anknytning till byggnad och boende får en reducerad mervärdeskatt om 12,87 %
- att momsen på basmat sänks till 12,87 %
- att moms på serverings- och hotelltjänster samt uttagsbeskattning av serveringstjänster utgår med en till 12,87 % reducerad moms
- att personbefordran med kollektiva transportmedel ej momsbeläggs
- att kultur, nöjen, idrottsevenemang ej momsbeläggs
- att alternativmedicinsk och privat vård under vissa förutsättningar undantas från skatteplikt
- att punktbeskattningen av choklad, konfektyrer, läsk, video och kassetter bibehålls
- att den särskilda omsättningsskatten vid handel på vissa värdepapper slopas
- att beslutet om moms på energi rivs upp
- att koldioxidskatt på fossila bränslen och motoralkoholer baserade på fossila bränslen samt bränslen för el- och värmeprödnktion införs
- att biobränslen, vindkraft, vågkraft, solenergi skall vara skattefria
- att beskattningen av el sker i produktionsled med 13 öre/kWh
- att en svavelskatt införs med 30 kr/kg svavel
- att nedsättningsregler av energiskatten för den energiintensiva industrin införs som stimulerar effektivare energianvändning.

Inriktning av skattereformen

Centern har angivit att skattereformen skall främja följande mål:

- Skatt efter bärkraft
- Arbete och företagande
- Sparande och decentraliserat ägande
- God miljö och resurshushållning
- Sänkning av den totala skattekvoten.

Det förslag som centern lägger fram är i överensstämmelse med dessa mål.

Beträffande reformens huvudinriktning har centern arbetat efter följande riktlinjer.

Marginalskatterna skall sänkas kraftigt. En ökad likformighet med internationella förhållanden är nödvändig och uppnås genom reformens inriktning. Beträffande skatteskalorna skall högsta skattesats för statlig skatt vara 20 %, vilket skall uttas över 180 000 kr. i taxerad inkomst räknat i 1991 års penningvärde. Skatteskalorna, inklusive grundavdraget, skall inflations-skyddas vilket även skall innefatta ett reallöneskydd. För att förbättra den fördelningspolitiska profilen skall ett förhöjt grundavdrag medges i vissa inkomstskikt.

Finansieringen skall ske så att låg- och medelinkomsttagarna inte får betala det samlade skatteuttaget från höginkomsttagarnas marginalskattesänkningar. Reformens fördelningspolitiska helhet skall således innebära att inkomst- och förmögenhetsskillnaderna ej skall öka.

Finansieringen skall innebära skärpt beskattning av kapitalinkomster, breddad bas för inkomster under inkomstslaget tjänst samt viss indirekt beskattning. Återhållsamhet skall iakttas vid finansiering via beskattning av nödvändig konsumtion såsom boende, livsmedel och kultur. Särskild återhållsamhet bör iakttas beträffande finansiering via regressivt verkande mervärdeskatt. På miljö- och energiområdet skall beskattning ske genom punkt-skatte. En differentierad mervärdeskatt skall införas med lägre skattesats för nödvändig konsumtion. Miljöavgifter införs.

Dagens inkomstslag inkomst av kapital, tillfällig förvärvsverksamhet och annan fastighet skall slås samman till ett inkomstslag. Sådana kapitalinkomster skall i huvudsak beskattas med en enhetlig skattesats på 30 %.

Beträffande företagsbeskattningen skall inriktningen vara sänkta skattesatser och breddad skattebas genom minskade reserveringsmöjligheter.

Pensionärernas beskattning skall reformeras för att möjliggöra likabehandling med löntagarna i beskattningshänseende. Detta bör ske genom införande av en höjd grundpension lika för alla.

Skattesystemet skall, i sig självt, och i så stor utsträckning som möjligt, åstadkomma önskvärt fördelningspolitiskt resultat. Ökade transfereringar som bestående förutsättningar för skattesystemet skall undvikas.

Skattereformen beräknas ge upphov till dynamiska effekter. Dessa skall beaktas i finansieringen från och med 1991. Därmed bör ett höjt totalt skatetryck via överfinansiering undvikas.

Skattesystemet har de senaste årtiondena successivt genomgått en rad smärre förändringar. Ett par större reformer har också genomförts. Den senaste initierades 1981 av den dåvarande centerledda regeringen. Målsättningen var att 90 % av inkomsttagarna skulle ha högst 50 % marginals katt. Den praktiska tillämpningen av reformen innebar dock att denna aldrig genomfördes fullt ut efter regeringsskiftet 1982.

Det har efter hand blivit uppenbart för allt fler att en större skattereform på nytt behövs. Centern var på ett tidigt stadium förespråkare för en sådan.

I riksdagsmotion 1986/87:Sk336 begärde centern att en parlamentarisk skatteberedning skulle tillsättas med uppgift att utarbeta ett långsiktigt skattereformprogram. Den första meningen i motionen lyder: "Sverige behöver en omfattande skattereform för 1990-talet."

Centern gjorde på ett tidigt stadium markeringar om den fördelningspolitiska inriktningen av reformen. I riksdagsdebatten den 6 maj 1987 sade centerns talesman bl.a.: "— — — marginals kattesänkningen skall utformas så att alla skattebetalare får del av den. Det får inte vara så — — — att låginkomsttagarna skall betala en marginals kattesänkning."

I juni 1987 gav regeringen direktiv till utredningen om reformerad inkomstbeskattning (RINK) samt kommittén för indirekta skatter (KIS). I motion 1987/88:Sk366 kritiserade centern de direktiv som givits utredningarna. "Dessa utredningar har — — — enligt vår uppfattning fått alltför snäva direktiv. Således har inte kommunalskattefrågan eller frågan om differentierad moms tillåtits att ingå i utredningarnas arbetsuppgifter." Centern skrev bl.a.: "Vi kräver en snabbutredning så att en reform av den kommunala beskattningen kan träda i kraft samtidigt som den väntade skattereformen." Krav ställdes i motionen på en differentierad moms med bl.a. sänkt moms på mat. I juni 1988 fick KIS, bl.a. till följd av centerns påtryckningar, tilläggsdirektiv att utreda sänkt mervärdeskatt på "viss konsumtion".

I centerns motion i allmänna motionstiden 1989 (1988/89:Sk443) gjordes ytterligare konkretiseringar och markeringar beträffande skattereformens inriktning. Angående miljö- och eneribeskattningen sägs bl.a.: "Enligt centerpartiets uppfattning är det angeläget att utnyttja skatte- och avgiftsinstrumentet för att främja energi- och resurshushållning samt bättre miljö."

I centerns reservation i RINK sägs om villkoren för deltagande i skattereformen: "Jag kan i allt väsentligt ställa mig bakom dessa övergripande målsättningar för den stora skattereformen år 1991. Villkoret är att förändringarna inte sker till priset av ökade klyftor i samhället. Alla folkgrupper måste känna sig delaktiga i en reform av denna omfattning." I reservationen läggs fram förslag till skatteskalor för 1991 som innebär att inkomster upp till en taxerad inkomst 1991 på 180 000 kr. endast skall betala kommunals katt. Över 180 000 kr. uttas statlig skatt med 20 %. Över 500 000 kr. skall statskatten bli 25 %. Högsta marginals katt blir således 55 % enligt reservationens förslag. Reservationen innehåller vidare krav på ett automatiskt verkande inflationsskydd. Beträffande reseavdrag föreslås att de skall ges på "samma villkor som idag, om möjligt förbättrade".

I centerns reservation i KIS görs bl.a. ett klart ställningstagande mot

moms på energi. "De förslag som kommitténs majoritet förordar om en övergång till moms på energi motverkar de av riksdagen beslutade målsättningarna för energipolitiken."

I centerns reservation i URF kritiseras utredningen för att i sitt arbete inte ha varit tillräckligt uppmärksam på egenföretagares och övriga mindre företags skattesituation.

Under september och oktober 1989 genomförde centern ett omfattande rådslag riktat till allmänheten om hela skattereformen.

Remisstiden på utredningarna gick ut den 6 oktober 1989. Samma dag hölls det första mötet i överläggningarna mellan regeringen, oppositionspartierna och arbetsmarknadens parter. Dessförinnan hade regeringen *aviserat* tidigareläggning av en tredjedel av reformen. Detta accepterades av centern under förutsättning att överblick i samband med det första reformsteget kunde uppnås för hela reformens grunddrag.

Ett första steg i skattereformen togs sedermera under hösten 1989. Centerns förslag innebar att vi instämde i propositionen beträffande skatteskalans utformning för 1990. Vi föreslog dock en skattereduktion 1990 för att gynna låg- och medelinkomsttagare. Vi emotsatte oss införande av moms på energi och förordade istället punktskatter. Centern föreslog därtill en differentierad moms. Det innebar att vi emotsatte oss full moms på bl.a. hotell- och restaurangnäringen. Slutligen krävde vi höjda avdrag för resor till och från arbetet samt resa med egen bil i tjänsten – detta mot bakgrund av de kraftiga bensinskattehöjningar som propositionen föreslog.

Skattereformen och samhällsekonomin

Skattereformen skall bidra till att växla ned det höga svenska pris- och kostnadsläget och skapa förutsättningar för en bättre externbalans, en ökad produktivitet och en lägre ränta. Genomförandet av skattereformen måste så långt möjligt integreras i den övriga ekonomiska politiken. Skattereformens utformning måste också beakta den rådande ekonomiska konjunkturen.

Skattereformen, sådan regeringen i föreliggande proposition, proposition 1989/90:11 I om reformerad mervärdeskatt m.m. samt m.fl. propositioner föreslår att den skall se ut, bidrar till ökningen av konsumentpriserna med över 3 % för vart och ett av åren 1990 och 1991.

Detta är en följd av den metod man valt för att finansiera sänkningen av inkomstskatterna. Från centerns sida kritiserar vi valet av finansiering via mervärdeskatt av flera skäl. Mervärdeskatten slår relativt sett hårdast mot dem med litet konsumtionsutrymme – det är en dålig finansieringsväg fördelningsspolitiskt. En generellt pålagd och enhetlig mervärdeskatt saknar, inte minst på miljöområdet, önskvärd styreffekt – bl.a. därför avvisar centern moms på energi. Mervärdeskattehöjningar får därutöver omedelbar effekt på konsumentpriserna – det är en dålig finansieringsväg ur stabiliseringspolitisk synvinkel. Politiskt beslutad inflation via mervärdeskattehöjningar ovanpå det höga pris- och kostnadsläget i övrigt är enligt vår mening inte tillräckligt. Av dessa skäl vill vi, i vårt alternativ, vara återhållsamma med den typen av finansiering.

Förutsättningar för att skattereformen skall leda till sänkt inflation är åter-

hållsamhet med *direkt* prishöjande finansieringsmetoder. Vidare måste den fördelningspolitiska helheten vara sådan att alla samhällsgrupper får del av skattesänkningarna. Låg- och medelinkomsttagare skall inte vara desom betalar höginkomsttagarnas skattesänkningar. Det samlade skatteuttaget från höginkomsttagargrupperna kan inte minska som en följd av reformen, eftersom den syftar till omfördelning genom totalfinansiering. Ett motsatt förhållande skulle rubba den samhällsekonomiska balansen och bidra till förstärkta krav på löne- och transfereringsökningar. I förlängningen kan ett sådant skeende leda till nya skattehöjningar och att reformen vittrar sönder. Skattereformens stabilitet är således beroende av det fördelningspolitiska utfallet.

För att skattereformen på smidigast möjliga sätt skall kunna infogas i den konjunkturpolitiskt aktuella situationen måste således utformningen vara sådan att samvariation med de för närvarande negativa tendenserna i samhällsekonomin minimeras.

Skatteomläggningen 1990

Riksdagens beslut hösten 1989 om en tidigareläggning av skatteomläggningen innebar som ovan nämnts bl.a. vissa förändringar i den indirekta beskattningen. Dessa innebar att tillhandahållande av vatten, avloppsrening respektive tjänstersomavser avloppsrening och sophämtning momsbelades. Vidare beslöts att mervärdesskatt skulle tas ut med ordinarie skattesats för serverings- och hotelltjänster.

Riksdagens beslut innebar även betydande förändringar i formerna för beskattningen på energiområdet. Beslutet innebär att hela energiområdet, med undantag för flygfotogen och flygbensin, är belagt med mervärdesskatt. För fjärrvärme tas dock ingen moms ut under 1990. Samtidigt genomfördes dock vissa sänkningar av elskatten. Skatten på bensin höjdes även med 34 öre/l för oblyad bensin resp 38 öre/l för blyad bensin, vilket inklusive momsbeläggningen medförde en bensinprishöjning i storleksordningen 1,60 kr/l.

Proposition 1989/90:111 om reformerad mervärdesskatt m.m.

Den fortsatta reformeringen av skattesystemet och förändringen av inkomstbeskattningen ställer också krav på betydande förändringar i de indirekta skatterna och i proposition 1989/90:111 föreslås en omfattande reformering av dessa skatter, dvs. mervärdesskatterna och punktskatterna. Mervärdesskatten föreslås bli utvidgad till en generell och enhetlig beskattning av i princip all yrkesmässig omsättning av varor och tjänster.

I propositionen föreslås bl.a. att mervärdesskatten tas ut med en enhetlig procentsats på 23,46 %, dvs. de nuvarande reduceringsreglerna för att bl.a. minska beskattningen av boendet slopas. Vidare föreslås redovisningsordningen ändras så att redovisning av skatterna skall ske för all skattepliktig omsättning utan någon nedre gräns. Skattepliktig omsättning under 200 000 kr. skall dock ske i den skattskyldiges inkomstskattedeklaration. Mervärdesskatt föreslås även uttas vid import av vissa tjänster.

I propositionen föreslås även betydande förändringar av energibes katt-

ningen utöver vad som tidigare beslutats. Föreliggande regeringsförslag innebär att en koldioxidskatt på fossila bränslen, inklusive flygbränsle, införs samtidigt som de nuvarande punktskatterna reduceras med 50 %. Sammantaget innebär förslagen ett ökat skatteuttag på olja med 182 kr./m², på kol med 390 kr./ton och naturgas med 360 kr./1 000 m³.

Vidare föreslås att en skatt på svavel i kol, olja och torv införs.

Slutligen föreslås att en rad övriga punktskatter avskaffas. De föreslagna skattehöjningarna föreslås träda i kraft 1/1 1991, medan slopandet av punktskatterna föreslås ske först den 1/1 1993.

Centerns syn

Förslagen i proposition 1989/90:111 bygger på den översyn av den indirekta beskattningen som kommittén för indirekta skatter (KIS) genomfört samt på vissa delar av miljöavgiftsutredningens (MIA) förslag om ändrad energi- och miljöbeskattning. Motivet för utredningarna har främst varit att finansiera skatteomläggningen och målsättningen från utredningsmajoriteten har i första hand varit rent fiskal. Detta innebär att förslagen fått en inriktning som inte tar hänsyn till vilka ekonomiska styrmedel som krävs för att fastlagda energi- och miljömål skall kunna nås. Det övergripande målet för utredningsmajoriteten var att för statens räkning dra in ett tillräckligt antal miljarder som en del i finansieringen av skattereformen utan hänsynstagande till energi- och miljömålen.

Från centerpartiets sida har vi i såväl motioner som i annat sammanhang skarpt kritiserat den finansiering av skatteomläggningen som riksdagens majoritet, bestående av socialdemokraterna och folkpartiet, enats om. Enligt vår mening måste val av finansieringsform korrespondera mot hur skattesänkningarna fördelas. Vidare måste beaktas såväl effekterna på kostnaderna för konsumtionen av nödvändighetsvaror som mat och boende samt möjligheterna att främja regional balans och landsbygdsutveckling.

Vi underströk bl.a. vid behandlingen av 1990 års skatter att mervärdeskattebeläggningen av vatten, avlopp och sophämtning skulle innebära ökade boendekostnader och konstaterade att såväl tjänster förknippade med boendet som tillgång till vatten tillhör nödvändighetskonsumtionen och borde därför ha en lägre skattesats.

Vi har även påtalat att finansieringssättet hårt drabbar landsbygden och dess småorter, framför allt genom momsbeläggningen av energiområdet, med bl.a. kraftigt ökat bensinpris och försämrade konkurrensförhållanden för biobränslen som följd. Vi krävde bl.a. mot denna bakgrund även att moms på serverings- och hotelltjänster skulle utgå med 60 % av ordinarie skattesats och anförde att dessa tjänster både är viktiga för samhällsekonomin och främjar kultur och gemenskap i samhällslivet.

Enligt vår uppfattning har hotell- och restaurangnäringen stor betydelse för turistnäringens möjligheter att överleva. En stark turistnäring stärker byttesbalansen mot utlandet och är av stor betydelse för möjligheterna till regional utveckling. Näringen står redan idag för en betydande del av sysselsättningen i glesbygdsområdena. Näringen har också en stor framtidspotential som komplement och alternativ till mer traditionella näringsgrenar i dessa

Mot. 1989/90
Sk113

områden. Införandet av den s.k. hotell- och restaurangmomsen riskerar medföra svåra ekonomiska påfrestningar för företag i t.ex. fjälltrakterna och på övriga landsbygden.

Vi avvisade även momsbeläggningen av energiområdet (mot 1989/90:Sk24). Införandet av moms på energi är en uppenbar eftergift för folkpartiet från regeringens sida. De propåer om moms på energi som tidigare framförts har avvisats av socialdemokraterna. I t ex proposition 1983/84:28 om energibeskattningen anför föredraganden omfattande argument mot införande av moms. I propositionen understryks svårigheterna att kombinera moms med punktskatter, de minskade möjligheterna att styra energianvändningen inom industrin, problem för skatteadministrationen m.m. Föredraganden konstaterar också att "övergången till mervärdeskatt på energi skulle allvarligast drabba låginkomsttagare som företrädesvis bor i hyreshus".

I proposition 1989/90:50 argumenteras i det närmaste på ett helt motsatt sätt och kraven på likformighet i skattesystemet fick helt bestämma förslagets utformning. De invändningar föredraganden reste 1983 gällde uppenbarligen inte 1989.

Enligt vår uppfattning innebär moms på energi att möjligheterna att uppfylla fastlagda energi- och miljöpolitiska mål kraftigt försvåras bl.a. genom att utrymmet för miljöavgifter och en offensiv miljöpolitik minskar.

Moms på energi leder bl a till att kostnader som idag bärs av konsumenterna i utlandet vältras över på de svenska konsumenterna. Den drabbar framför allt boendet, som dessutom genom ökningen av andra pålagor får bära en stor del av skatteomläggningen. Ökade boendekostnader medför behov av ökade bostadssubventioner, vilket ökar transfereringarna i ekonomin.

Energimoms medför även att konkurrenskraften för biobränslen kraftigt försämras, eftersom någon skatt idag inte utgår vid användningen av dessa bränslen. Detta innebär att de positiva möjligheter för landsbygdsutveckling, jordbruksnäring och miljöpolitik, som en utveckling av dessa bränslen skulle kunna medverka till, inte kan tas tillvara.

Sammantaget kan konstateras att skatte- och avgiftsuttaget på energi istället måste bygga på miljöanpassad punktbeskattning kombinerat med miljöavgifter och en koldioxidskatt som gynnar effektiviseringar och inhemsk förnybar miljövänlig energi. Belastningen på olika energislag måste därefter anpassas efter vilka möjliga alternativ som står till buds. Detta innebar bl.a. att någon ökad skattebelastning på bensin inte borde ske utöver vad ett införande av en generell koldioxidskatt motiverade. Vi har något utförligare utvecklat riktlinjerna för energibeskattning i vår partimotion på energiområdet (mot 1989/90:N446).

Enligt vår mening är således det val av finansieringsform som socialdemokraterna och folkpartiet enats om, i de överläggningar som föregick prop 1989/90:50 och den föreliggande propositionen, inte acceptabel ur vare sig fördelningspolitisk eller energi- och miljöpolitisk synvinkel.

I föreliggande motion presenteras ett alternativ till utformningen av de indirekta skatterna som med syftet att ge dessa både en mer fördelningspolitiskt rättvisande profil och en inriktning anpassad efter vad fastlagda energi- och miljömål kräver.

Mot. 1989/90
Sk113

Utgångspunkter

Mervärdeskatten (från början oms) var ursprungligen en utpräglad varus katt. Skatteplikten har därefter utvidgats till delar av tjänsteområdet. Rikt punkten för det nu genomförda utredningsarbetet och propositionens förslag har varit att momsen skall vara mer generell. Det innebär att den i princip skall omfatta både varor och tjänster och utgå med enhetlig skattesats. Momsen har då ansetts få neutrala verkningar ur konkurrenssynpunkt på marknaden.

Detta betraktelsesätt tar inte hänsyn till att exempelvis arbetsgivaravgifterna belastar tjänster hårdare än varuproduktionen. Enligt vår mening underskattar majoriteten bakom de föreliggande förslagen kraftigt den risk för urholkning av konkurrenskraften och utslagning av företag och verksamheter, som propositionen kommer att leda till inom sektorer som turism, kollektivtrafik och byggande.

Enligt vår uppfattning måste, såsom ovan framgått av bl.a. såväl fördelningspolitiska som energi- och miljöskäl, betydande förändringar ske i förhållande till regeringens förslag. En breddad momsbas i enlighet med regeringens förslag medför att det totala uttaget av moms och punktskatter ökar i en omfattning som är oantagbart ur fördelningspolitisk synpunkt.

Enligt centerpartiets uppfattning måste den indirekta beskattningen av "nödvändighetsvaror" som basmat och boende vara låg. Centerns förslag på bostadsområdet medför också en mer återhållsam beskattning än det förslag som företrädare för regeringen och folkpartiet enats om avseende finansieringen av skattereformen.

Vi anser vidare att beslutet om att mervärdesbeskattelägga energiområdet måste rivas upp och en miljöanpassad energibeskattning införas i syfte att främja effektivare energianvändning och utnyttjande av inhemsk förnybar energi. Vi återkommer nedan till den konkreta utformningen av skatte- och avgiftsuttaget på energiområdet.

En förändrad finansiering av skattereformen enligt vårt förslag är nödvändig för att inte den ökade skattebelastningen av normala inkomsttagare skall bli så stor att omfattande bidragsökningar till stora grupper av inkomsttagare blir följden. Ett lägre skatteuttag i dessa delar ger ett minskat behov av transfereringar och ett lägre skattetryck, som i sin tur medför att inflationstrycket i ekonomin minskar och ger en bättre fördelningspolitisk profil av skatteomläggningen. Dessa frågor utvecklas närmare i vår partimotion om inkomstbeskattningen och i en särskild motion i anledning av prop 1989/90:144 om räntebidragen m.m. för 1991.

Beskattningens omfattning

Propositionens förslag innebär att skatteplikt införs för i princip all yrkesmässig omsättning av varor och tjänster. Undantag från skatteplikten skall anges uttryckligen i mervärdeskattelagen.

Från centerpartiets sida kan vi acceptera att en sådan generell skatteplikt för varor och tjänster införs.

Vi förordar dock, av bl.a. fördelningspolitiska skäl, att betydande in-skränkningar i skatteuttag och skatteplikt sker. Målsättningen måste vara att belasta nödvändig konsumtion, såsom mat och boende, i betydligt lägre om-fattning än vad regeringen och folkpartiet föreslår. Beslutet om införande av energimoms måste rivas upp eftersom det står i strid med fastlagda energi-och miljömål.

Vi anser således att undantag från skatteplikten helt eller delvis, utöver propositionens förslag, måste medges på livsmedels-, fastighets-, kommu-ni-kations-, sjukvårds- och energiområdena. Våra förslag till förändringar pre-senteras nedan under respektive avsnitt.

Beskattningsvärde och beskattningsnivåer

Mervärdeskatt tas idag ut med 19 % av beskattningsvärdet. Beskattningsvär-det utgörs av vederlaget eller saluvärdet inkl. skatt, vilket innebär att även mervärdeskatten ingår i beskattningsvärdet. Denna metod för beräkning av mervärdeskatten härstammar från de beräkningsgrunder som tillämpades för den allmänna omsättningsskatten.

Föredraganden anför att internationellt tillämpas en annan beräkningsme-tod, vilken innebär att beskattningsvärdet utgörs av vederlaget exklusive mervärdeskatten.

I propositionen föreslås mot denna bakgrund att mervärdeskatten skall beräknas på vederlaget inklusive andra skatter än mervärdeskatt. Skattesat-sen blir då med oförändrad beskattningsnivå 23,46 %.

Propositionens förslag innebär vidare att en enhetlig mervärdeskatt om 23,46 % införs. Motivet anges av föredraganden vara att det ur administrativ synpunkt är bäst om endast en skattesats tillämpas.

Från centerpartiets sida kan vi acceptera den ändrade beräkningsgrunden för mervärdeskatten. Enligt vår mening är det motiverat för att begränsa de sociala negativa effekterna att ha en lägre skatt på mat och boende. Några bärande skäl mot en sådan differentiering anför inte föredraganden. På livs-medelsområdet finns t.ex. inom EG skilda skattesatser och de harmonise-ringssträvanden, som i andra sammanhang förespråkas, borde även vara gil-tiga på detta område och en lägre mervärdebeskattning på detta område kunna medges.

Vi anser således att differentieringen inom mervärdebeskattningen bör bi-behållas och möjlighet till reducering av skatt helt eller delvis finnas kvar.

I likhet med vad som gäller för närvarande på vissa områden bör, vid sidan av möjligheten att helt undanta ett område från skatteplikt, en reducering av mervärdeskatten till 60 % av saluvärde inklusive andra skatter än moms (beskattningsvärdet) kunna ske. Vårt förslag innebär att nuvarande skatte-uttag således kan vara 0, 12,87 eller 23,46 % och förslaget till mervärdeskat-telag ändras i enlighet härmed.

Livsmedelsområdet

Enligt vår mening måste beskattningen avseende nödvändighetsvaror på livsmedelsområdet som basmat och vatten ha en låg beskattning. Rege-lingen vill behålla den höga matskatten samtidigt som punktbeskattningen

på t ex choklad och läsk föreslås slopad, dvs. för områden där det är angeläget att undvika konsumtionsstimulans.

Centerpartiet har tidigare föreslagit att mervärdesskatten på basmat sänks till 12,87 % som ett led att hålla en låg beskattning på nödvändig konsumtion.

En sänkt matmoms innebär att inflationstrycket minskar. En differentierad moms är dessutom det normala förhållandet i EG-länderna. En i Sverige genomförd differentiering av mervärdesskatten är också i linje med de harmoniseringssträvanden som pågår inom EG.

Sänkt matmoms har vidare klart positiva effekter ur fördelningssynpunkt.

Några tekniska och administrativa skäl kan heller inte längre anföras och handeln har dessutom klargjort att en differentiering av momssatserna går att hantera.

Vi föreslår mot denna bakgrund och i anledning av proposition 1989/90:111 att ett principbeslut fattas om att mervärdesskatten på basmat skall sänkas till 12,87 %. Ett detaljförslag bör därefter utarbetas med sikte på att sänkningen skall kunna genomföras den 1 januari 1991. Sänkningen av momsen på basmat kan beräknas medföra en minskad intäkt för staten i storleksordningen 4 miljarder.

Under förutsättning att vårt förslag om sänkt moms på basmat vinner riksdagens gehör kan vi acceptera att nuvarande livsmedelssubventioner tas bort. I annat fall bör livsmedelssubventionerna finnas kvar i nuvarande omfattning.

– Serverings- och hotelltjänster

I konsekvens med våra ställningstaganden på livsmedelsområdet och våra tidigare förslag vad avser serverings- och hotelltjänster bör mervärdesskatt på sådana tjänster utgå med 12,87 %, vilket bl.a., såsom ovan framhållits, är av stor betydelse för turistnäringen.

– Uttagsbeskattning av serveringstjänster

I propositionen föreslås att uttagsbeskattningen för serveringstjänster också utvidgas till att omfatta subventionerad kost som tillhandahålls i annat än serveringsrörelse. Vi anser att denna uttagsbeskattning bör ske enligt samma grunder som serveringstjänster i övrigt och således utgå med 12,87 %.

Fastighetsområdet

De principiella utgångspunkter som redovisats innebär att betydande förändringar måste ske i propositionens förslag på fastighetsområdet.

– Slojade reduceringsregler

Nu gällande bestämmelser innebär att beskattningsvärdet för tjänster avseende byggnads- och anläggningsentreprenad eller annan tjänst som avser fastighet reduceras till 60 % av vederlaget. För vissa andra tjänster, bl.a. markarbeten och byggkonsulttjänster, utgår moms med 20 %, den s.k. anläggningsmomsen om 3,95 %.

Propositionens förslag om slojade reduceringsregler och införande av full byggmoms kan inte accepteras. Enligt vår mening bör tillhandahållande av produkter och tjänster i samband med boende och byggnadsverksamhet beläggas med skatteplikt motsvarande 60 % av beskattningsvärdet.

Vårt förslag innebär att mervärdeskatt utgår med 12,87 % för samtliga tjänster med anknytning till byggband och boende.

Det innebär att även i fortsättningen tjänster avseende byggnads- och anläggningsentreprenad eller annan tjänst som avser fastighet beskattas på samma sätt som hittills. För de tjänster, där moms utgått med 3,95 %, föreslås ett höjt skatteuttag till 12,87 %, d.v.s. möjligheten till reduktion av momsen till 20 % av beskattningsvärdet för vissa anläggningsarbeten m.m. slopas.

Vårt förslag innebär vidare att moms i fortsättningen bör utgå med 12,87 % för tillhandahållande av vatten och avloppsrening samt sophämtning, och riksdagens beslut om införande av full moms på dessa tjänster rivs upp. Vi kan vidare acceptera att skatteplikt införs för samtliga tjänster avseende fastighetsskötsel respektive en uttagsbeskattning av vissa fastighetsarbeten i egen regi i enlighet med propositionens förslag, men att skatteuttaget begränsas till 12,87 %. Uthyrning av fastighet bör även i fortsättningen undantas från skatteplikt i likhet med vad som föreslås i propositionen.

Regeringens förslag om höjd byggmoms och den utvidgade skatteplikten när det gäller olika fastighetstjänster skulle, tillsammans med de förändringar som föreslås i fastighetsskatteuttaget i proposition 1989/90:110, förväntas medföra väsentligt höjda bygg- och boendekostnader. Kalkyler pekar på kostnadshöjningar för boendet på upp till 20 % i nyproduktionen. Med vårt förslag sänks kostnadsökningen inom byggsektorn i betydande grad vilket, tillsammans med nedan föreslagna förändringar i energibeskattningen, medför att ökningen av boendekostnaderna för enskilda hushåll blir avsevärt lägre i jämförelse med regeringens och folkpartiets förslag. Detta innebär att såväl behovet av att kompensera utsatta grupper med bidrag som belastningen på statsbudgeten av stödet inom ramen för bostadsfinansieringssystemet minskar.

Vi utvecklar dessa frågor närmare i vår partimotion om inkomstbeskattningen samt i en särskild motion i anledning av prop 1989/90:144 om räntebidrag och bostadsfrågor för år 1991 m.m., där bl.a. redovisats att våra förslag sammantaget innebär en lägre hyra för en normal lägenhet på 125 – 375 kr. per månad.

Kommunikationer

Propositionens förslag i dessa hänseenden innebär bl.a. att tjänster avseende personbefordran inom landet momsbeläggs.

Enligt vår mening innebär detta förslag att den kollektiva trafiken får kraftigt försämrade konkurrensförhållanden gentemot privatbilismen. Med hänsyn till att moms på energi enligt vårt förslag ej bör utgå och bensin enbart belastas med punktskatt och koldioxidskatt, bör även persontransporter med kollektiva färdmedel undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen.

Vår bedömning är dessutom att den kostnadsökning som en momsbeläggning innebär, oavsett bensinkostnader m.m., skulle medföra att resandefrekvensen för kollektivtrafiken med tåg och buss kraftigt kommer att minska med betydande risker för att kommuner och landsting tvingas bidra med skattemedel för att täcka ett allt större underskott i kollektivtrafiken.

Mot. 1989/90
Sk113

Det är således tveksamt om den intäktsökning som regeringen bedömer att momsbeläggningen av tjänster för personbefordran skall ge staten är realistisk. Förslaget tvingar sannolikt fram betydande omföringar av skattemedel och det kan med fog ifrågasättas om det i realiteten blir någon nettointäkt överhuvudtaget.

Mot bakgrund av att regeringens och folkpartiets förslag i dessa hänseenden strider mot såväl fastlagda energi- och miljömål som samhällets trafikpolitiska målsättningar bör propositionens förslag avslås i denna del och personbefordran med kollektiva transportmedel även i fortsättningen undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen.

Kultur och nöjen

Kommittén för indirekta skatter (KIS) föreslog med reservation från centerpartiets representant i kommittén att all verksamhet på kultur- och nöjesområdet inklusive idrott skall bli skattepliktig.

Propositionens förslag innebär dock att betydande delar av den kulturella verksamheten undantas från skatteplikt enligt ML. Detta är tillfredsställande. Skatteplikt föreslås dock i fortsättningen för bl.a. cirkusföreställningar, danstillställningar och restaurangunderhållning samt för sport- och idrottsevenemang.

Enligt vår uppfattning kommer den föreslagna utformningen av skatteplikten enligt mervärdeskattelagen vad beträffar kultur och nöjen att innebära betydande avgränsningsproblem beträffande vilka kulturella aktiviteter som är skattepliktiga eller inte. T.ex. är operaföreställningar momsbefriade medan konserter och cirkusföreställningar är skattepliktiga enligt mervärdeskattelagen.

Föredraganden framhåller vidare i propositionen vikten av att uppmärksamma de effekter som den utvidgade skatteplikten kan få för idrottsrörelsen och andra folkrörelser.

En utvidgad skatteplikt enligt mervärdeskattelagen kan få till följd att aktiviteterna inom t.ex. idrottsföreningar kraftigt minskar bl.a. till följd av att föreningarna tvingas ägna sig åt byråkratisk verksamhet istället för den verksamhet de är bildade för. En sådan utveckling skulle med stor sannolikhet medföra betydande nackdelar för samhället och väsentligt överstiga de eventuella fördelar de begränsade merintäkter på detta område den utvidgade skatteplikten medför för staten. Totalt beräknas propositionens förslag inbringa ca 100 milj.kr.

Mot denna bakgrund kan den utvidgade skatteplikten för kultur och nöjen inklusive idrott starkt ifrågasättas och vi föreslår att hela denna sektor skall undantas från skatteplikt enligt ML samt att proposition 1989/90:111 avslås i denna del.

Personliga tjänster

Propositionens förslag på detta område innebär att skatteplikt införs för alla personliga tjänster utom sjukvård, tandvård, social omsorg och utbildning.

Vi förutsätter att folkbildande verksamhet, t ex studiecirklar, innefattas i undantaget från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen.

Mot. 1989/90

Sk 113

Beträffande sjukvård och tandvård omfattar undantaget från skatteplikt endast sådan vård som kan berättiga till sjukvårdsersättning enligt lagen om allmän försäkring och vård som tillhandahålls av någon med särskild legitimation att utöva yrke inom sjukvården.

Enligt vår uppfattning är det orimligt att den vård som lämnas i form av alternativ medicinsk eller privat vård skall bli föremål för momsbeskattning.

Vi anser att tillhandahållande av tjänster från utövare av alternativ medicinsk vård, vilka är medlemmar i en organisation med anslutningskrav som garanterar utövarens kvalifikationer och kompetens, skall undantas från skatteplikt och mervärdeskattelagen ändras i enlighet härmed.

Uthyrning av arbetskraft

Enligt propositionen skall uthyrning av arbetskraft omfattas av skatteplikten. Vi delar denna uppfattning. Vi finner dock föredragandens argumentering något märklig i sammanhanget. I propositionen konstateras nämligen att skatteplikt alltid skall föreligga, oavsett om uthyrningen är tillåten eller inte (proposition 1989/90:111 sid 112).

Enligt vår uppfattning hör otillåten verksamhet snarare åtföljas av sanktioner i form av böter eller fängelse. Skattemyndigheternas uppgift i sammanhanget borde snarare vara att anmäla otillåten verksamhet till åtal, om man får kännedom om en sådan, än att beskatta den.

Vi ser från centerpartiets sida fram emot en redovisning av huruvida skatteplikt för otillåten verksamhet bygger på socialistiska eller liberala principer samt vilka övriga otillåtna verksamheter som regeringen avser att beskatta. Vi föreslår att riksdagen hos regeringen hemställer om en sådan redovisning.

Offentlig verksamhet

Det är enligt vår mening väsentligt att breddningen av mervärdeskatten sker på ett sådant sätt att verksamheter som både bedrivs i privat och offentlig regi har likvärdiga konkurrensvillkor. Det är därför väsentligt att beskattningen är konkurrensneutral.

Innebörden av propositionens skrivningar är emellertid mycket oklara och de förslag som läggs under detta avsnitt behöver förtydligas. I vissa delar torde förslagen också innebära en ökad "rundgång" såsom det statsbidrag som föreslås utgå till kommunerna för mervärdeskatt som indirekt belastar kommunerna vid upphandling från näringsidkare som inte är skattskyldiga. Förslagen skall också ställas i relation till vårt förslag om bibehållna reduceringsregler för mervärdeskatten och de konsekvenser dessa får. Vi kan dock dela de intentioner som föredraganden av allt att döma har. Det är dock väsentligt att noga följa upp att kommuner och landsting får avsedd kompensation för den utvidgade skatteplikten enligt mervärdeskattelagen. Vad som här har anförts bör ges regeringen till känna.

Importbeskattningen

Kommittén för indirekta skatter (KIS) utredde bl.a. möjligheterna till ett system där varuimport för vissa skattskyldiga inte skall beskattas. KIS ställde

sig i princip positiv till en sådan förändring, men ansåg att införandet borde avvakta tills tulldatasystemet tagits i full drift samt vissa kontrollproblem lösts m.m. Föredraganden delar kommitténs uppfattning att det inte är lämpligt att "nu" slopa införselbeskattningen av varor för vissa mervärdeskatteskyldiga.

Den nuvarande ordningen innebär att importören erlägger mervärdeskatt till tullverket i samband med import av varor. Denna skatt utlöser direkt en avdragsgill ingående mervärdeskatt hos importören. Det till tullen inbetalade beloppet utlöser således automatiskt ett krav hos skattemyndigheten.

Vi anser att KIS lämnat tillräckligt underlag för att införselbeskattning omgående slopas för hos skatteförvaltningen momsregistrerade skattskyldiga som är registrerade som kreditimportörer hos tullverket.

En betydande samhällsekonomisk vinst kan åstadkommas genom en sådan åtgärd. Tullverket kan använda en del av sin personal på ett betydligt effektivare sätt och näringslivet skulle göra mycket stora administrativa vinster. De ofta förekommande bekymren med tulltillägg skulle elimineras. Detta bör ges regeringen till känna.

Punktskatter

Centern har tidigare föreslagit att alkohol- och tobaksskatten skall höjas med 10 %. Riksdagen har sedermera beslutat om en höjning med 5 %. Vi föreslår mot denna bakgrund en ytterligare höjning med 5 % av skattesatserna. Detta ger en intäkt till statskassan med 0,5 miljarder kr.

I propositionen föreslås att den särskilda varuskatten för kemisk-tekniska preparat, choklad och konfektyrer, dryckesskatten på läskedrycker och bordsvatten, videorskatten, kassettskatten, stämpelskatten vid förvärv av skepp slopas samt att den särskilda omsättningsskatten på vissa värdepapper halveras.

Enligt vår mening kan inte någon av de varor för vilka skatten föreslås slopas anses tillhöra nödvändig konsumtion som behöver premieras. Det är enligt vår uppfattning angeläget att undvika en konsumtionsstimulans på dessa områden. Därför bör den särskilda varuskatten, dryckesskatten, kassettskatten och videorskatten. Stämpelskatten vid förvärv av skepp bör även bibehållas. Propositionen bör således avslås i denna del. Beträffande skatten på omsättning av vissa värdepapper har vi från centerpartiets sida i annat sammanhang föreslagit att den helt skall avskaffas. En sådan åtgärd medför enligt vår bedömning att en större del av värdepappershandeln kommer att ske inom landets gränser. Detta medför en mer effektiv kapitalmarknad och minskat valutautflöde med minskat tryck på penningpolitiken som följd. En ökad handel medför också att statens intäkter ökar netto. Vi bedömer att i vart fall kommer inte någon belastning att uppstå på statsbudgeten genom omsättningskattens avskaffande.

Regeringens bedömning är att halveringen av omsättningskatten på värdepapper innebär ett intäktsbortfall på 800 milj.kr. Detta bortfall avses finansierat med skärpningar av beskattningen av juridiska personer. Från centerpartiets sida accepterar vi propositionens förslag i denna del, vilket med-

för att intäkten till staten genom dessa skärpningar ökar med 2,0 miljarder eftersom omsättningsskattens slopande inte bedöms innebära något intäktsbortfall.

Mot. 1989/90
Sk113

Energibesattningen

Den grundläggande målsättningen för den av riksdagen beslutade energipolitiken är "En successiv utveckling mot ett energisystem i huvudsak baserat på varaktiga, helst förnybara och inhemska, energikällor med minsta möjliga miljöpåverkan."

En annan viktig målsättning är effektivare energianvändning och minskat oljeberoende.

Från centerpartiets sida har vi senast redovisat vår syn på energipolitikens inriktning i en partimotion till innevarande riksmöte (mot 1989/90:N446). I motionen redovisade vi bl.a. även de riktlinjer som bör gälla för utformningen av den framtida energibesattningen. Vi framhöll bl.a. att en miljöanpassad och framtidsinriktad energibesattning innebär att miljövänlig och förnybar energi gynnas på bekostnad av miljöförstörande importerade energislag. Vidare att en överföring av skattebelastningen bör ske från arbetskraft till energi och råvaror inom ramen för ett oförändrat skattetryck. En sådan omläggning av skatteuttaget skapar incitament för hushållning med våra naturresurser och stimulerar till ökande sysselsättning.

Detta innebär att vi förordar en konsekvent övergång till att skatter/avgifter på el och värme tas ut i produktionsledet för att stimulera till effektivisering och begränsning av utsläpp i produktion, distribution och konsumtionsled. Huvuddragen i det skattesystem som vi föreslagit skall införas är följande:

- 1. Energi skall inte vara momsbelagd utan skatte- och avgiftsuttaget på energi skall bygga på miljöanpassad punktbesattning, kombinerat med miljöavgifter och en koldioxidskatt på minst 25 öre/kg CO₂ som gynnar effektiviseringar och användningen av inhemsk förnybar miljövänlig energi. Belastningen på olika energislag måste därefter anpassas efter vilka möjliga alternativ som står till buds.
- 2. Nuvarande konsumtionsbesattning av el slopas och ersätts av vattenkraftsskatt, uranskatt och lika besattning och avgifter på bränslen oavsett om de används för värme eller elproduktion. Tekniskt bör skatten tas ut i produktionsledet vad avser producerad el.
- 3. Avgifter införs på utsläpp av svavel och kväve i samband med förbränning.
- 4. Ingen reducering av punktbesattningen på bensin. Därutöver läggs koldioxidskatt på bensin.
- 5. Biobränslen, vindkraft, vågkraft och solenergi skall vara skattefria.
- 6. Den koldioxidavgift, vilken uttas i samband med elproduktion, återbetalas till producenterna, men med lika belopp per kWh till all el som har producerats med bränsle, med undantag för kärnkraftsproducerad el.
- 7. Den energiintensiva industrins nedsättning av energiskatt och koldioxidavgift utformas så att den ökar lönsamheten vid effektivare energianvändning.

Vi återkommer nu till dessa frågor i delar som aktualiseras av prop 1989/90:111. Vi vill dock understryka att reformeringen av energibeskattningen i sin helhet borde ha skett i samband med att energipolitiken i övrigt behandlas.

Vi vill även inledningsvis understryka att hotet mot miljön blir allt mer påtagligt. Det finns därför starka skäl att optimalt utnyttja ekonomiska styrmedel för att skydda och förbättra vår miljö.

Optimal effekt av dessa styrmedel kan inte nås utan att varje led i produktionen och konsumtionen ges ekonomiska motiv att begränsa den negativa miljöpåverkan som aktuell verksamhet kan ha.

Det är bl.a. av denna anledning vi föreslår en konsekvent övergång till skatter/avgifter i produktionsledet för att stimulera till effektivisering och begränsning av utsläpp i produktion, distribution och konsumtionsled.

Vi vill även i detta sammanhang hänvisa till de förslag vi lägger in anledning av prop 1989/90:141 om vissa ekonomiska styrmedel för miljöpolitiken m.m., där miljöavgifter på kväveoxidutsläpp m.m. behandlas.

Avskaffande av mervärdeskatten på energi

I enlighet med vad som ovan anförts bör riksdagens beslut om införande av mervärdeskatt på energi rivas upp och energiområdet undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen från den 1 januari 1991. Därest detta förslag inte vinner riksdagens gehör bör dock i enlighet med våra tidigare förslag biobränslen undantas och någon skattskyldighet enligt ML för fjärrvärme ej införas den 1 januari 1991.

Koldioxidskatt på vissa bränslen m.m.

I propositionen föreslås att en koldioxidskatt införs på kol, fotogen, olja, naturgas, gasol och bensen. Någon koldioxidskatt skall inte tas ut på biobränslen, avfall, torv samt metanol och etanol.

Koldioxidskatten föreslås motsvara 25 öre per kg utsläppt koldioxid, vilket motsvarar en skatt på oljeprodukter på 720 kr./m³, kol 620 kr./ton, naturgas 535 kr./1 000 kubikmeter, gasol som används för drift av motorfordon med 40 öre/l, för gasol som används för annat ändamål än drift av motorfordon 750 kr./ton samt för bensen med 58 öre/l.

Vidare föreslås att den särskilda skatten för oljeprodukter, kol och bensen slopas och omvandlas till allmän energiskatt resp bensinskatt. Den allmänna energiskatten på kol, fotogen, olja, naturgas och gasol reduceras med 50 %.

Bensinskatten föreslås utgå med 2,40 kr./l för blyfri bensen respektive 2,64 kr./l för blyad bensen exklusive moms och koldioxidskatt.

Vi ansluter oss till propositionens förslag vad avser nivån på koldioxidskatten – 25 öre/kg samt halveringen av energiskatten på bränslen exklusive bensen.

Skatten på bensen bör, exklusive de 58 öre/l som koldioxidskatten motsvarar, utgå vid en oreducerad punktbeskattning med en skatteskillnad på 30 öre/l och utgå med 2,64 kr./l för blyfri bensen respektive 2,94 kr./l. Den totala skattebelastningen för bensen med vårt förslag blir då 3,22 kr./l för blyfri bensen resp. 3,52 kr./l. Koldioxidskatt bör därutöver utgå på motoralkoholer ba-

Mot. 1989/90
Sk113

serade på fossila bränslen men ej på motoralkoholer producerade på bio-bränslen.

Mot. 1989/90
Sk113

I propositionen föreslås vidare att en koldioxidskatt tas ut på inrikes flygtrafik som motsvarar 79 öre per kg förbrukat flygbränsle eller 63 öre/l.

Flygbränsle belastas inte såsom andra fossila bränslen med någon punktskatt i form av allmän energiskatt. Vi anser att även på flygbränslen bör finnas en punktskatt på motsvarande sätt som för t ex bensin. Vi föreslår därför att en sådan tas ut med motsvarande 34 öre/kg förbrukat flygbränsle utöver koldioxidskatten.

Elbeskattningen

Enligt vår mening bör skatten på el tas ut i produktionsledet enligt samma principer som nu gäller för den särskilda vattenkraftsskatt som tas ut resp. 0,2 öre/kWh som tas ut på kärnkraftsproducerad el.

Vi föreslår att en elproduktionsskatt på 13 öre/kWh införs, samtidigt som elskatten i användarledet avskaffas. Den totala skattebelastningen för hushåll blir då 2 – 5 öre/kWh lägre jämfört med nuvarande elbeskattning inklusive moms.

Skattefrihet för avkopplingsbar el skall inte medges.

Skattefrihet för el producerad av biobränslen, vind, sol etc. medges. Detta innebär att dessa energislag får en kraftigt stärkt konkurrenskraft. Med vår utformning av elproduktionsbeskattning behövs inte något särskilt stödsystem för biobränslebaserad elproduktion m.m. enligt MIA:s förslag. Detta bör ges regeringen till känna.

Propositionens förslag innebär vidare att elproduktionen inte heller skall belastas med koldioxidskatt. Ej heller skall spillvärme vid kondenskraftproduktion beskattas.

Vi anser att en lika beskattning av bränslen måste ske oavsett om de utnyttjas för produktion av el eller värme. En av de största bristerna i nuvarande energiskattesystem är att energiskatten får dras av när bränslen används för elproduktion. KIS förslag om införande av s.k. spillvärmebeskattning var därför ett steg i rätt riktning och det är beklagligt att föredraganden följer MIA och föreslår att nuvarande avdragsregler bibehålls. Vi anser att en koldioxidavgift skall tas ut när fossila bränslen används för elproduktion enligt det förslag som centerns representant i MIA lagt. Detta bör ges regeringen till känna.

Svavelskatt

I propositionen föreslås att skatt skall erläggas på svavel i kolbränsle, torvbränsle och olja med 30 kr per kg svavel resp. 27 kr./m³ olja för varje tiondels viktprocent svavel i oljan. Vi ansluter oss till detta förslag.

Nedsättningsregler för den energiintensiva industrin

I propositionen föreslås att koldioxidskatten på andra bränslen än bensin skall ingå i underlaget för industrins nedsättning av skatt på energi. Vi kan acceptera att koldioxidskatten får ingå i underlaget för beräkningen av nedsättningen. Vi föreslår dock ändring av gällande regler enligt följande:

Nuvarande regler innebär att en generell nedsättning av energiskatterna till en viss procent av produktionsvärdet medges. Vi föreslår i stället att en annan modell införs som innebär att den energiintensiva industrin betalar en viss procent av de skatter/avgifter som beräknas ingå i energipriserna, den s.k. växthusmodellen. Procenttalet fastställs branschvis. Reduceringen av skatte/avgiftsbetalningen sker genom återbetalning grundad på redovisad energiförbrukning. För återbetalningsrätt sätts ett tak som beräknas motsvara 90 % av för branschen normal energiförbrukning. För den energianvändning som ligger över 90 % av normalförbrukning betalar industrin skatter/avgifter fullt ut.

Fördelen med detta system är att hög energianvändning per producerad enhet får en extra skattebelastning och lönsamheten i att investera i effektivare energianvändning ökar drastiskt i jämförelse med dagens system. Nuvarande system innebär att den använda kWh:n i allmänhet är helt skattefri, dvs. energin blir billigare ju mer industrin använder och detta är enligt vår mening orimligt.

Det krävs självklart att konkreta regler och praktiska schabloner utarbetas för att systemet skall fungera smidigt och med rimlig rättvisa. Vi föreslår att riksdagen fattar ett principbeslut om införande av nedsättningsregler för den energiintensiva industrin med utgångspunkt från de riktlinjer som vi redovisat ovan samt begär att regeringen snarast återkommer med förslag till närmare utformning av dessa regler. Målsättningen bör var att systemet skall kunna tillämpas från 1 januari 1991.

Neutralisering av produktionsskatter vid export och import av el

Samkörningen av det nordiska elproduktionssystemet är viktig för att optimalt utnyttja tillgängliga resurser. För att denna samkörning inte skall störas av de produktionsskatter vi föreslår krävs att ett generellt skatteavdrag får göras med 13 öre/kWh vid export av el, samt att motsvarande påslag görs vid import av el. Detta innebär att produktionsskatten behandlas på samma sätt som moms vid export och import.

Konstitutionella frågor och övriga beskattningsfrågor

Övriga förslag som läggs i propositionen föranleder nu ingen erinran från vår sida. Vi vill dock, med hänsyn till den genomgripande karaktär som förslagen på skatteområdet har och den knappa tid som stått till förfogande, reservera oss för att det i det fortsatta beredningsarbetet kan framkomma uppgifter, t.ex. vid uppvaktningar och hearings under utskottsbehandlingen, som medför att det kan finnas anledning till ytterligare förändringar i propositionens förslag.

De nedsättningar i konsumtionsbeskattningen av el som av bl a regionalpolitiska skäl medgivits i vissa Norrlandskommuner bör i motsvarande omfattning medges vid beskattningen i produktionsled på så sätt att producenten medges motsvarande restitution för att kunna hålla motsvarande lägre elpris gentemot hushållen i dessa kommuner.

Våra förslag till förändringar i mervärdebeskattningen innebär att belastningen på nödvändig konsumtion av mat och boende minskar med ca 10 miljarder kr.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den principiella inriktningen och omfattningen av den indirekta beskattningen,

2. att riksdagen beslutar med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del att mervärdeskattelagen ändras i enlighet med vad som anförts i motionen om beskattningsvärde och beskattningsnivåer,

3. a) att riksdagen beslutar att mervärdeskatt skall uttas med 60 % av beskattningsvärdet på basmat från den 1 januari 1991 i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. b) att riksdagen vid avslag på yrkande 3 a beslutar att livsmedelssubventionerna skall finnas kvar i nuvarande omfattning i enlighet med vad som anförts i motionen,

4. att riksdagen beslutar att mervärdeskatt med 60 % av beskattningsvärdet skall utgå för serverings- och hotelltjänster i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del beslutar att uttagningsbeskattning på serveringstjänster skall utgå med 12,87 %,

6. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del beslutar att samtliga tjänster för byggande och boende utgår med 60 % av beskattningsvärdet i enlighet med vad som anförts i motionen,

7. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del beslutar att tjänster avseende personbefordran inom landet undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen i enlighet med vad som anförts i motionen,

8. att riksdagen beslutar att kultur och nöjen skall undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen i enlighet med vad som anförts i motionen,

9. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del beslutar att tjänster som tillhandahålls av utövare av viss alternativmedicin och privat vård undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen i enlighet med vad som anförts i motionen,

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skatteplikt för otillåten uthyrning av arbetskraft,

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förtydligande av effekter och regler vid mervärdebeskattning av offentlig verksamhet,

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om slopad införselbeskattning för vissa mervärdeskattekyldiga i enlighet med vad som anförts i motionen,

13. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del beslutar att särskild varuskatt, dryckesskatt, videorskatt, kassettskatt samt stämpelskatt vid förvärv av fartyg skall utgå i enlighet med vad som anförts i motionen,

14. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del beslutar att omsättningsskatt på handel med värdepapper ej skall utgå i enlighet med vad som anförts i motionen,

15. att riksdagen beslutar att energiområdet skall undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen från den 1 januari 1991 i enlighet med vad som anförts i motionen,

16. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:111 i denna del beslutar om införande av elproduktionsbeskattning och avskaffande av elbeskattningen i konsumtionsled i enlighet med vad som anförts i motionen innebärande:

a) att skatt utgår med 13 öre/kWh för vattenkrafts- och kärnkraftsproducerad el i produktionsled,

b) att skattefrihet för avkopplingsbar el ej medges,

c) att för el producerad med biobränslen, vind, sol medges skattefrihet,

d) att lika beskattning av bränslen införs oavsett om de utnyttjas för el eller värmeproduktion i enlighet med vad som anförts i motionen,

17. att riksdagen beslutar att koldioxidskatt skall utgå på motoralkoholer baserade på fossila bränslen,

18. a) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att koldioxidavgift skall utgå för bränslen som utnyttjas för elproduktion i enlighet med vad som anförts i motionen,

18. b) att riksdagen vid avslag på yrkande 18. a beslutar att biobränslen och fjärrvärme skall undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen i enlighet med vad som anförts i motionen,

19. att riksdagen beslutar att en energiskatt om 34 öre/kg förbrukat flygbränsle införs i enlighet med vad som anförts i motionen,

20. att riksdagen beslutar att skatt på bensin skall utgå med 2,64 kr./l för oblyad bensin resp. med 2,94 kr./l exkl. koldioxidskatt i enlighet med vad som anförts i motionen,

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om produktionsbidrag för biobränslen,

22. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till nedsättningsregler för den elintensiva industrin i enlighet med vad som anförts i motionen,

23. att riksdagen beslutar att skatteavdrag för produktionsskatter medges vid export och import av el i enlighet med vad som anförts i motionen,

24. att riksdagen beslutar att restitution medges producenterna för elskatt motsvarande nuvarande nedsättningar av elskatten för hushåll som medgivits i vissa Norrlandskommuner i enlighet med vad som anförts i motionen,

25. att riksdagen beslutar höja alkohol- och tobaksskatten motsva-

rande en prishöjning med 5 % i enlighet med vad som anförts i motionen.

Mot. 1989/90
Sk113

Stockholm den 2 maj 1990

Olof Johansson (c)

Karl Erik Olsson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Gunnar Björk (c)

Pär Granstedt (c)

Karin Israelsson (c)

Per-Ola Eriksson (c)

Görel Thurdin (c)

Karin Söder (c)

Gunilla André (c)

Börje Hörnlund (c)

Agne Hansson (c)

Larz Johansson (c)

